
JUBILEA - JUBILEA - JUBILEA - JUBILEA

P. Jaroslav Pilík	Hostýn	26. 12.	45 let kněžství
P. Vojtěch Suchý	Praha	8. 12.	30 let kněžství
P. František Pevný	Brno	31. 12.	45 let v Tovaryšstvu
P. Josef Čupr	Kolín	30. 1.	70 let
P. Piotr Jerzy Badura	Český Těšín	6. 1.	50 let
F. Václav Dlapka	Praha	9. 12.	40 let

UPŘÍMNĚ BLAHOPŘEJEME

Spolu se svatými králi klečíme opět u jesliček. Tlukot srdce božského Dítěte vedl hvězdu, která nás sem přivedla. Její světlo, odlesk světla věčného, láme se v četných paprscích kolem hlav světců, které nám církev svatá ukazuje jako dvorní družinu novorozeného Krále králů. Ti, tj. světci, nechávají před námi problesknout něco z tajemství našeho povolání.

6. ledna 1941

Nový rok – za ruku s Pánem. Nevíme, zda se dožijeme konce tohoto roku. Avšak, pijeme-li každý den z pramenů Vykupitele, potom nás též každý den vede hlouběji do věčného života a připravuje nás na to, abychom lehce a rádi odhodili břímě tohoto pozemského života, jestliže jednou zazní Pánovo zavolání.

Božské Dítě nám podává svou ruku k obnově snoubeneckého svazku. Pospěšme a uchopme tuto ruku: Pán je mé světlo a má spása – čeho bych se měl bát?

6. ledna 1942

*Edita Steinová – blahoslavená s. Terezie Benedikta od Kříže
(zemřela v Osvětimi v srpnu téhož roku)*

Bulletin JEZUITÉ, Ječná 2, 120 00 Praha 2

tel.: 221 990 241, fax: 296 216 440

Bankovní účet: Interbanka Praha, č. ú. 5076810002/2500, v. s. 104

Vydavatel: Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova

Registrováno pod č. MK ČR E 6066, MČ 46 674. Tisk: TOBOLA

NEPRODEJNÉ

6 2003
ROČNÍK XII

JEZUITÉ

Tomáš Špidlík – 1 • Posvátný prostor – 2 • Kaple Centra Aletti – 13

<i>úvodní slovo</i>	Tomáš Špidlík SJ	1
<i>modlíme se</i>	Posvátný prostor	2
<i>spiritualita</i>	Cesta do nového světa	3
<i>rozhovor</i>	Náš spolubratr Tomáš Špidlík kardinálem	5
<i>životopis</i>	Stručný životopis	7
<i>vzpomínka</i>	Otec Špidlík a my v Římě	11
<i>příloha</i>	Kaple Centra Aletti v Olomouci	13
<i>výročí</i>	Byl jsem před soudem	17
<i>apoštolát modlitby</i>	Charta Apoštolátu modlitby	19
	Prosinec	22
	Leden 2004	23
<i>zprávy</i>		24

Adresa redakce:

Bulletin JEZUITÉ, Ječná 2, 120 00 Praha 2, tel.: 221 990 241, fax: 296 216 440

E-mail: redakce@jesuit.cz

Internetové stránky: <http://www.oryx.cz/jesuit/>

Redakční rada: P. Ludvík Armbruster, F. Václav Dlapka, P. Antonín Holas,
P. Petr Ovečka (koordinátor)

Odpovědný redaktor: P. Petr Ovečka (P. O.)

Technická spolupráce: RNDr. Helena Šmydková

Návrh grafické úpravy: Tomáš Ježek & Refugium

Korektury: Mgr. Marta Popelová

Objednávky, příspěvky a veškerou korespondenci posílejte na adresu redakce.

Uzávěrka tohoto čísla: 27. 11. 2003

„Kardinál – je to úřad, nebo jenom titul?“ ptal se mě jeden žurnalista. Co jsem měl odpovědět? Řekl jsem jenom krátce: „Je to titul, ale vyjadřuje poslání; buď následuje nové, nebo potvrzuje staré.“ V mém věku jde o to druhé. V tom smyslu jsem také odpověděl Svatému otci v dopise po jmenování. Těžko už se dá ode mne očekávat změna činnosti. Žádal jsem tedy o dispens od biskupského svěcení, zůstal jsem kardinálem diakonem. Přesto však jsem velmi upřímně za jmenování poděkoval. Já sám a moji mnozí spolupracovníci a stoupcí jak na Západě, tak na Východě to přijali jako veřejné uznání ze strany církve naší ekumenické činnosti a způsobu, jakým ji konáme. Potvrdily to mnohé dopisy, které jsem dostal. Není náhodou, že první gratulační fax mi poslal Fr. Roger z Taizé a první mé veřejné vystoupení ve funkci a oslava byly v Rumunsku v domě metropolitě Daniela v Iasi. Spontánním důsledkem je také rozmnožení překladů mých knížek do jazyků, které přesahují náš evropský kruh. Právě přišla z Bagdádu malá knížka o modlitbě v arabštině, vytištěná ještě s dovolením vlády Saddáma Hussajna.

Tato naše činnost zaujala i některé vlivné politiky italské a cizí, kteří občas neváhají navštívit naše římské Centrum Aletti, a hlavně výtvarné umělce, kteří tu spolupracují na výzdobě kostelů v Itálii a jinde. Když jsem otevíral výstavu dvou našich prosloven v petrohradském národním muzeu, vyjádřil jsem náš program touto myšlenkou: Žijeme v době obrazů, bohužel lidé neumějí obrazy číst a umělci si odvykli vyjadřovat se v obrazech hluboké pravdy víry. Náboženství bylo od počátku spojeno s uměním; je potřeba tuto tradici obnovit, aby se uskutečnilo proroctví Dostojevského, že „krása spasí svět“.

Okolnost, že jsem nepřijal biskupské svěcení, je inspirovaná také přáním, že chci zůstat normálně začleněn v jezuitském řádu, který hledá nové cesty svého styku s křesťanskou inteligencí, s těmi, kdo jsou na prahu nové Evropy a nové světové společnosti. Ten program ať má před očima i nová generace jezuitů v naší České provincii, aby naše chloubka, že jsme v srdci Evropy, nebyla jenom geografická, ale aby bylo srdce, ve smyslu biblickém, sídlem činnosti Ducha svatého.

T. Špidlík '7.

Při rozjímavé modlitbě se na čas ocitáme v přítomnosti Boží, Ježíše, jeho Matky, svatých a dalších postav z biblických úryvků. Po skončení modlitby bychom jistě cítili jako nevhodné opustit je jen tak, bez rozloučení. Tím spíše Ignác, člověk vybraných společenských způsobů. Ve své knížce *Duchovních cvičení* doporučuje zakončovat rozjímání vždy rozmluvou s některou z osob, které se meditace týkala.

Tak například v prvním rozjímání o hříšících (č. 53) Ignác radí „představit si před sebou Krista, našeho Pána, jak je přibit na kříži, a vykonat rozmluvu: jak se jako Stvořitel stal člověkem... zemřel za mé hříchy. Stejně se zahledět sám na sebe: na to, co jsem pro Krista udělal... dělám... musím udělat. A když ho takto visícího na kříži vidím, přemýšlet o tom, co mě napadne.“ Rozmluva je tedy přirozeným dozvukem meditace a zdrojem dalšího užítu. Nesmí však být pouze formální. Píše Ignác (č. 54): „Rozmluva se koná opravdovým způsobem, jako když mluví přítel s přítelem nebo služebník se svým pánem tak, že člověk prosí... nebo se obžalovává... nebo sděluje své starosti a prosí v nich o radu.“

Rozhovor se mění podle tématu rozjímání. V rozmluvě o milosrdenství (č. 61) Ignác doporučuje děkovat a předsevzít si polepšení, v rozjímáních tajemství Ježíšova života máme prosit o lepší následování Pána. Ignác je důsledný, a proto ve třetím rozjímání o hříchu (č. 63) rozvádí závěrečnou rozmluvu do tří stupňů: „První rozmluva s Naší Paní, aby mně vymohla u svého Syna a Pána milost... Druhá rozmluva stejným způsobem se Synem, aby mi totéž vymohl u Otce... Třetí rozmluva stejným způsobem s Otcem, aby mi to on sám, věčný Pán, udělil.“

V Posvátném prostoru (www.modlitba.net) po vlastním rozjímání následuje krok nazvaný „Rozmluva s Ježíšem“, který je inspirován touto ignaciánskou rozmluvou.

Pamatuji na to, že jsem stále v Boží přítomnosti, představím si Ježíše, jak stojí či sedí vedle mne a povím mu, co mám na mysli, co mi leží na srdci. Mluvim s ním jako přítel s přítelem.

Tato fáze modlitby zahrnuje kromě rozmluvy ještě reflexi nad modlitbou. Zde bychom mohli opakovat to, co jsme říkali v souvislosti s částí „Vědomí prožitých chvil“ (JEZUITÉ 2003/4). Na důležitost reflexe Ignác přišel na lůžku rekonvalescenta v Loyole, jak o tom vypráví ve své duchovní biografii (viz Poutník č. 7-8). Právě z ní nakonec vzešlo jeho obrácení, duchovní pokrok a ohromné dílo.

Představím si Ježíše, jak tu stojí či sedí se mnou a vypovím mu své pocity: Co se ve mně hýbe, když se modlím? Je to útěcha, jsou to obavy, zůstávám chladný? Jak na mne Boží slovo zapůsobilo? Potěšilo mě? Pohnulo mnou, abych jednal jinak, novým způsobem?

Závěrem ignaciánského rozjímání, ať je jakkoli důvěrné a osobní, bývá alespoň krátká formální modlitba, v níž se k Bohu obracíme slovy církve, slovy, která nás spojují s tolika jinými lidmi, kteří se jako my obracují v modlitbě ke svému Stvořiteli a Pánu.

Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému, jako byla na počátku i nyní i vždycky, až na věky věků. Amen.

František Hylmar SJ

CESTA DO NOVÉHO SVĚTA

P. James Hanvey SJ

Dokončení z minulého čísla

Ani majestát Sinaje nepůsobí takový údiv, jako Ježíšovo setkání se ženou a několika přáteli. A samozřejmě nejvíce ze všeho nás udivuje slavné vzkříšení jeho těla, stále ještě nesoucího rány po ukřížování. Toho těla, kterého se můžeme dotknout a které je stále schopno se dělit o pokrm. Ale od této chvíle je to tělo, které osvobodilo materii od zajetí času a prostoru a od neměnných fyzikálních zákonů. Mohli bychom říci, že jako se liší Einsteinův a Heisenbergův svět od Newtonova světa, tak se liší svět zmrtvýchvstalého Pána od našeho světa. Ne, liší se ještě mnohem více. Kristův svět je zcela proměněný, protože je to sám Pán, kdo nyní ustanovuje hranice toho, co možné je a co není.

Je v nás cosi, co odporuje této pravdě. To proto, že se cítíme okradeni o náš svět, náš malý svět, ve kterém jsme pány. Ve vzkříšení však najednou nastalo zvláštní narušení tohoto světa a povstal svět nový, ve kterém se cítíme téměř ztraceni a cizí. Nemůžeme ho déle chápat tak, jak jsme na to byli zvyklí. Už nemůžeme trvat na své suverenitě a prosazovat svou moc. Tento svět je možné pochopit jen díky opravdové a hluboké pokoře. Do tohoto našeho nového světa můžeme vstoupit jen tak, že uslyšíme Ježíšovo volání, dotkneme se ho a přijmeme ho takového, jaký je. A tehdy se on setká s námi!

Ježíš se s námi setkává jako ten, který byl poznán. Nese na sobě stále své rány, jeho tělo je skutečné, stejně tak jako je skutečný jeho hlas, který jsme slyšeli a po kterém jsme tolik toužili. Setkává se s námi jako teofanie, zjevení Boha, ale také jako člověk. Jako pravý Syn Boží a Pán, ale stále v těle (v-tělný). Neodmítá nás a nevyhání, protože nás stvořil. Tělo je nyní v jiném vztahu,

protože už není ohraničeno smrtí, ale přiblížilo se k Bohu. Má nyní schopnost nekonečnosti, protože stojí ve vší plnosti svého stvoření a ví, že je stvořeno podle Boží vůle, aby tak sám Bůh mohl být s námi. Tělo je nyní vykoupeno v Boží touze nás milovat, abychom znovu žili.

Ve vzkříšení nám Ježíš prozrazuje, že Bůh chce být Bohem s námi, a ne bez nás. Chce být Bohem s námi celými – s tělem i duší. Znovu tvoří svůj svět a vyhání nás z našeho „starého místa“ jen proto, aby nám dal „místo nové“ ve svém světě.

Důkazem toho, že to není iluze, ale skutečnost, je Nanebevzetí Panny Marie. V ní vidíme naplnění Božího působení a jeho smlouvy s lidmi. Nyní chápeme, že Bůh dokoná na nás to, co dokoná na Panně Marii. Její Nanebevzetí se spolupodílí na onom pohoršení, které působí vzkříšení jejího Syna. Tato pravda přivádí náš intelekt do nejistoty, a tak by ji nejradši zařadil do oblasti zbožnosti a dále se jí nezabýval. Od této

SPIRITUALITA

chvíle je však už tato pravda nezbytná k tomu, abychom si zachovali víru celou a skutečnou. Prožíváme ji v údivu nad tímto Božím činem, nad nanebevzetím duše i těla Panny Marie. To, co nás nejvíce může udivit, je fakt, že Bůh chce a má rád také tělo. Nechce si vzít k sobě Marii bez jejího těla, bez ní jako ženy v plnosti svého lidství. Lidství, které mu Maria zcela věnovala.

Bůh nás tedy chce mít celé. Toto je zvláštní, překrásné a udivující tajemství našeho těla. Bůh nás nechce jen tehdy, když jsme mladí a krásní. To jsou nepravé hodnoty světa. A svět z nás činí něco méně hodnotného, jedná s námi jako s věcmi, které se mohou použít a pak vyhodit. Bůh nás však chce mít celé – v naší nemoci, v našich bolestech a trápeních, když stárneme a slábneme, když tloustneme a stáváme se neužiteční. I tehdy, když ztrácíme sílu k touhám, on po nás nepřestává ani na chvíli toužit, protože nás nemiluje abstraktně, zdánlivě nebo jen na chvíli. Miluje nás za každých podmínek a v každé chvíli našeho života.

Bůh nás nemiluje za to, co můžeme nabídnout, ale pro nás samé. Stvořil nás a miluje nás v každém období našeho života. Pro něho nic neznamená ani běh času, ani nemoc, ani smrt. Naslouchá, jak bije naše srdce, chrání ho a budí v něm potěšení. Dává nám místo, tělo i duši.

Takový je tedy smysl nanebevzetí. Jedná se o celé mě já beze zbytku. Bůh mě tak učí o milosti těla, vede mě k tomu, abych hledal jeho tajemství. Volá mě k tomu, abych se stal skutečně vtělený. Kristovo vtělení a vzkríšení nás tak neodnáší pryč z tohoto světa, ale naopak nás v něm hlouběji usazuje.

Nanebevzetí Panny Marie znamená „ano“ Boží velikosti vůči celému mému já, takže mohu spolu s Marií říci „ano“ při návratu. Není to útek z tohoto světa, ale spíše chvíle, kdy Maria stojí ve středu skutečnosti, již je její syn. Kde je ona, tam také my máme místo a domov.

Toto zamyšlení nás přivádí k realitě takové, jaká je. Neobávejme se žít v naší realitě, v realitě naší komunity či rodiny takové, jaká je. Musíme žít tam, kde žijeme. Toto je ta realita, kterou pro nás Bůh vybral. Musíme žít v realitě našich vztahů, bojů, zklamání či zranění. A žít v ní tak, abychom si byli vědomi, že Bůh je v ní přítomen. A kde je on, to je již proměněno. Kde je Bůh, tam my máme svůj domov. Jsme povoláni k tomu, abychom žili tuto skutečnost v církvi. Ne v takové církvi, jakou kdysi byla nebo jakou bychom si přáli, ale v takové, jaká je. Nejedná se jen o její část, ale o ni celou. Bůh po ní touží a miluje ji stále, ve všech jejích obdobích, v její kráse a síle, v její křehkosti, v jejích obavách, slabosti a hříchu. To v ní má být nalezen Kristus, který se o nás stará, posiluje nás a volá. Jeho smlouva s námi je skutečná. Naplnila se v Kristově matce.

Maria je vzata do nebe, a my tak v Bohu nacházíme domov s duší i tělem. A proto můžeme zpívat „Magnificat“, překrásnou píseň vzkríšení. Píseň těla o údivu a potěšení a hymnus duše o radosti. Je to moje píseň, ale mohu ji zpívat jen spolu s druhými. Maria ji zpívá před Alžbětou, církev ji zpívá ve světě – píseň, která působí údiv a pohoršení. Všichni ji zpíváme ve velkém sboru víry spolu s Marií, od které jsme se naučili, jak opěvovat Boží slávu.

Z angličtiny přeložil Jan Regner SJ

NÁŠ SPOLUBRATR TOMÁŠ ŠPIDLÍK KARDINÁLEM

ROZHOVOR

Jmenování oznámil Svatý otec při poledním Anděl Páně 28. září a 21. října v rámci veřejné kongregace, porady papeže s kardinály. Pak byly Otci Špidlíkovi odevzdány odznaky jeho nové hodnosti: purpurový biret, „soli Deo“ a kardinálský prsten.

Otče Tomáši, kdy jste se dozvěděl, že přihořívá, že vám hrozí kardinálský biret?

Tak bylo to, řekněme, na poslední chvíli. Mělo se to ohlásit v neděli 19. října a v sobotu jsem se měl dostavit na Státní sekretariát ke kardinálu Sodianovi, který mě předal jmenování a sdělil mi, že vyhlášení se uskuteční příští den, tedy při promluvě po modlitbě „Angelus“.

Jak se budete nyní cítit, když vás budou titulovat Eminence?

Já nevím, jestli si na to zvyknu. Ale já jsem na jedno ucho hluchý a na druhé neslyším, takže to není ani tak důležité, jak mě budou nazývat.

Po kardinálu Tomáškově a kardinálu Trochtovi jste třetím kardinálem z Moravy. Co řeknou v rodných Boskovicích a Moravané vůbec?

Jestli vědí, co to je kardinál, tak asi řeknou: „Tak máme přece jenom něco z Boskovic!“ Jestli nevědí, co to je, tak asi na to nebudou moci reagovat. Ale musím říct, že jsem se s Boskovicemi po tolika letech docela seznámil. Dokonce mě jmenovali čestným členem obce Boskovice a jedna místostarostka se ke mně vždycky velice hlásila. A tak jsem po letech zjistil, že přece jenom k té staré vlasti nějaká pouta mám.

Když jste v roce 1995 dával exercicie Svatému otci a členům římské kurie, kladl vám Jan Pavel II. na srdce, abyste nezapomněl na své žerty. Tenkrát měl velký ohlas vtíp o kázání jezuitů u kapucínů o Nejsvětější Trojici. Jaký budete vykládat kolegům kardinálům vtíp nyní?

Já to obyčejně nikdy neprogramuji. To vždycky nějak přijde na poslední chvíli. Jak to přijde, tak se to řekne. Ale jistě je, že při exerciciích, když jsem udělal nějaký žert, tak africký kardinál Gantin, který normálně spává, vždycky dal znamení, že slyší. A když jsem říkal Svatému otci, že kardinál Gantin nespál, tak se všichni rozesmáli.

Když vás pak Svatý otec po exerciciích přijal na audienci, tak vy jste mu řekl, že nemůžete pokleknout...

Ano, já jsem pak byl ještě jednou u Svatého otce a on mně chtěl požehnat, a když jsem si měl kleknout, tak jsem řekl: „Svatý otče, já si nemůžu kleknout.“ On mi odpověděl: „Já také ne.“ A já na to: „Svatý otče, jak jsme šťastní, že to začíná od nohou a ne od hlavy!“

A jaké máte plány do příštích dnů, týdnů, měsíců či let?

Teď tedy jde po tak zvaných vtipných otázkách o věc docela vážnou. Když mně předávali list Svatého otce na Státním sekretariátu, řekli: „Je pochopitelné, že se od vás už neočekává nějaká funkce. Můžete pokračovat v tom, co jste dosud dělal.“ A já jsem také v dopise Svatému otci odpověděl, že děkuji, ale ne za sebe, poněvadž teď už žádnou službu církvi dělat nemohu, ale za to, že je to uznání za práci, kterou jsem vykonal pro jednotu evropské spirituality. Vždy jsem chtěl, aby se docenilo, že se musíme postarat o to, aby evropská spiritualita vytvořila svou syntézi – jak Západ, tak Východ. Je velmi pěkné, že to v jistém smyslu vychází z Čech, které jsou jakoby centrem Evropy. Tady se dostáváme k pravé cyrilometodějské tradici. Nemůžeme říci: „Jsme z Východu.“ Nebo: „Jsme ze Západu.“ To jsou všechno jen fráze. Ale je třeba si uvědomit, že křesťanství dnes jde do Afriky, do Asie, a tam se lidé neptají, co učí Francouzi nebo Němci... Ptají se: „Co je evropská spiritualita?“ A my jsme ještě syntézi neudělali. Já za ocenění své práce Svatému otci děkuji.

Děkujeme za rozhovor a blahopřejeme.

Ptal se Jiří Sýkora z Vatikánského rozhlasu

P.S. 26. listopadu obdržel kardinál Špidlík italské státní vyznamenání, Zlatou medaili za zásluhy v kultuře a umění.

Oběd na kurii v Římě.

STRUČNÝ ŽIVOTOPIS

Petr Ovečka SJ

P. Tomáš Špidlík SJ se narodil na Moravě v Boskovicích 17. prosince 1919, kde až do své maturity v roce 1938 žil. Začal studovat na filozofické fakultě v Brně latinu a českou literaturu. Po uzavření vysokých škol v roce 1939 vstoupil do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova v Benešově, pokračoval v něm na Velehradě, kam se noviciát musel přemístit. A zde, v neklidné válečné době, konal svá řádová studia filozofie. Po válce učil na velehradském gymnáziu český a ruský jazyk. Již v roce 1946 odjel na studia teologie do holandského Maastrichtu a tam v roce 1949 přijímá kněžské svěcení; pak následovala další studia ve Florencii a od roku 1951 do roku 1953 na Východním papežském ústavu v Římě. Zde v roce 1954 obhájil svou doktorskou práci o Josefu Volokolamském.

Při mši sv. v Nepomucenu

Do vlasti se vrátit nemohl. Začíná proto na Papežském východním ústavu pravidelně přednášet, rovněž se věnuje pedagogické činnosti na karmelitánském institutu pro spiritualitu „Teresianum“. V letech 1951 až 1984 je spirituálem na Papežské koleji sv. Jana Nepomuckého v Římě. Věnuje se plně vědecké činnosti, přednáší pohostinně mimo jiné v Kinshase (Zaire), v Indii, ve Spojených státech, účastní se ekumenických aktivit, duchovní služby. Zůstává vždy velmi těsně spjat s domovem a po pádu komunismu pravidelně působí na Moravě a v Čechách, kde byl předtím spíše znám díky svým pátečním slovům na vlnách Vatikánského rozhlasu.

V roce 1991 je Národní americkou bibliografickou společností oceněn jako „muž

desetiletí“, v lednu 1994, je jmenován čestným členem Petrohradské akademie pro byzantská a slovanská studia. Je čestným doktorem teologických fakult našich univerzit: pražské Karlovy a olomoucké Palackého univerzity. 28. září 1998 mu prezident ČR udělil Řád TGM.

P. Špidlík byl několikrát pozván do Ruska, např. na oslavy 600. výročí smrti sv. Sergeje Radoněžského (†25. 2. 1392), tehdy ho přijal i moskevský patriarcha. V březnu 1995 vede svými meditacemi duchovní cvičení římské kurie, jichž se účastní i Svatý otec.

Čestný doktorát teologie mu uděluje v květnu 1997 univerzita v Kluži v Ru-

munku, jako přednímu znalci východní teologie a spirituality.

Platí za nejvšestrannějšího odborníka na východní křesťanskou spiritualitu. Myšlenkově navazuje především na koncept Vladimíra Solovjeva: jeho tolerance ho činí vyhledávaným dialogickým partnerem nejen pro pravoslavné a protestanty, ale i pro jiná světová náboženství. O Špidlíkovo „Opus Magnum“ – „L'Idée Russe“ („Ruská idea“) si napsal sám francouzský ministerský předseda. Je autorem více než 200 odborných článků a několika desítek knih.

Od roku 1991 žije a pracuje v Centru Ezio Aletti při Papežském východním ústavu v Římě, jehož je spoluzakladatelem. V plné svěžesti pokračuje ve vědecké a spisovatelské činnosti a se svými žáky spolupracuje na díle lepšího vzájemného

poznání a porozumění západní a východní spirituality. V nakladatelství Centra Aletti také vyšla velká část jeho publikací.

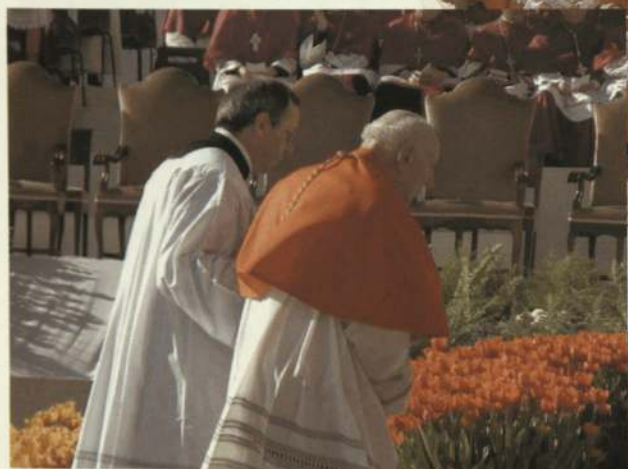
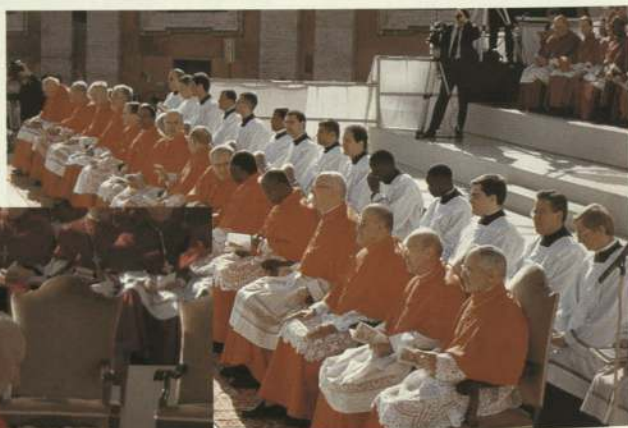
Kdo jsou kardinálové?

Původně to byli faráři nebo správce římských kostelů, kteří, jak to bylo tehdy obvyklé, volili svého biskupa, papeže. Od 11. století dostávali tuto hodnost také biskupové z měst a zemí mimo Řím a Itálii. Ti se pak stávali členy římského kléru a býval jim přidělen na znamení toho některý z římských kostelů; byl to jejich „titulus“. Náš kardinál Špidlík dostal kostel svaté Agáty „Gótů“, jehož dějiny sahají do 5. století (postavili si ho Gótové, germánský národ, kteří přišli do Říma za stěhování národů). Počet kardinálů nebyl stabilní: až papež Sixtus V. roku 1586 stanovil jejich počet na 70. Ten rozšířili papežové druhé půle minulého století, a dali kardinálskému sboru mezinárodní ráz, takže dnes jsou v něm zastoupeny, můžeme říci, všechny země, kde žijí katolíci. Pius XII. jmenoval kardinály arcibiskupy z Číny a Afriky. Kardinálové tvoří „senát církve“, jsou papežovými voliči, rádci a vedou ústřední církevní úřady. Po letošním jmenování má kardinálský sbor 194 členů, ale volby papeže, vstoupit do „konkláve“, se z rozhodnutí Pavla VI. může účastnit jen 135 z nich, jímž je méně než 80 let. Avšak zvolení mohou být i „osmdesátníci“.

Spolu s Otcem Špidlíkem přijalo z rukou Svatého otce 21. října odznaky kardinálské hodnosti třicet dalších církevních osobností – jméno jednoho nebylo zveřejněno, je „in pectore, skryto v srdci“, a bude zveřejněno, až pomine důvod pro toto utajení. Podobně byla „v srdci“ Jana Pavla II. po několik let skryta jména našich kardinálů Štěpána Trochty a Františka Tomáška.

Noví kandidáti byli arcibiskupové z Říma i ze světa a několik emeritních pracovníků v ústředních církevních úřadech. Dále tři významní teologové, mj. papežský teolog Švýcar dominikán Jean Cottier, byli podobně jako náš O. Špidlík jmenováni „pro mimořádné zásluhy“.

vzpomínka - vzpomínka - vzpomínka - vzpomínka - vzpomínka -

OTEC ŠPIDLÍK A MY V ŘÍMĚ

Josef Koláček SJ

I když mi nyní v jeho blízkosti létá kolem uší „Vaše Eminence“ nebo podle kuriální etikety „Eminenza reverendissima“, či jen krátce „Eminentissime“, pro mne zůstává v duchu i při rozhovoru ono důvěrné „Otče Špidlíku!“ a podle dávného úzu České provincie SJ (od latinského „usus“) mu stále vykám.

On už padesát let, já teprve třiatřicet sloužíme v Římě „Ad maiorem Dei gloriam“, a tak není divu, že vzpomínky jsou jako malý vodopád. A brzo tomu bude také padesát let (začínal v roce 1957), co pravidelně každý pátek mívá v českém vysílání vatikánského rozhlasu 7–10minutový pořad. Snad neexistuje téma z oblasti katolické víry, morálky, východní spirituality, dějin, sociologie a filozofie, které by na tak malé ploše „mistrovsky nezpracoval“. Vytvořil za ta léta „špidlíkovsky vyhraněný druh“ teologického eseje, vtipného výkladu hlubokých pravd a leckdy zapeklitých problémů. Kdosi z jeho posluchačů, jejichž počet stále roste, vystihl svůj obdiv: „Špidlík nám podává teologii, dogmatiku a morálku ‚s lidskou tváří!‘“ Vzpomínám si na jednu epizodku ze sjezdu Křesťanské akademie v Tridentu. Po jednom vystoupení P. Heidlera, jinak „Sáši“, se na něho snesly výtky, že jeho názory jsou „dogmaticky přiboudlé“. Ten ale namítl: „Vždyť Špidlík říká totéž, jenom že to zabalí do výroků svých východních Otců, a to je v pořádku!“

V sedmdesátých letech, když jsem přibyl do Říma, trávil Otec Špidlík prázdniny s „kapitánem“ Rochlou a P. Michalčíkem na jeho farce ve Wahleu v hor-

ském údolí nedaleko Toblachu. P. Rochlu titulovali stále „kapitán“, protože dosáhl té hodnosti v české zahraniční armádě v Anglii; teprve po válce šel studovat teologii. Sloužil dlouhá léta našim krajanům v Anglii. Při prvním našem setkání po prázdninách „u Rezáčů“ (tedy v Orientálním ústavě, kde byl P. Rezáč ministrem domu) nebo „u Špidlíků“ jsme se dovídali horalské historky z jejich putování po Dolomitech. Přitom si neopomenul dobírat přítomného P. Olšra, který také jezdil na prázdniny do Alp, ale ne aby dělal túry na vrcholky, nýbrž aby „dával moudré rady zahraničním hostům, jak se má chodit po horách“. Já mohl jen závidět, co všechno tato „parta“ dokázala vymyslet a prožít. I Klapzubova jedenáctka či Stréček Křópal by se musel proti tomu schovat! Když pak vyšel „Ulípyspirus“, kniha povídek, pohádek a bajek, kterou napsali s P. Michalčíkem, leccos mohl pochopit i nezavěšený čtenář. (Nedávno byla přeložena do vlámštiny a měla velký úspěch, i když Vlámům bylo třeba vysvětlit nezvyklý titul: „U lípy spí Rus“.)

V roce 1981 dostalo setkání „u Špidlíků“ tragické rysy. Důvodem setkání bylo jako každý rok slavit narozeniny P. Ovečky (8. 10.) a jmeniny sv. Petra z Alkantary (19. 10.). Otec Špidlík, jindy výborný hostitel sršící vtipy a otcovskou vlídností, měl také funkci „regens českých jezuitů v zahraničí“, byl tu neděli mimořádně vážný. Hovor vázl, těkající pohledy, „porchetta“ i víno Frascati a „koláče“, které nám udělaly sestřičky, zůstávaly netknuté. Aby to napětí ukončil, Otec Špidlík, vy-

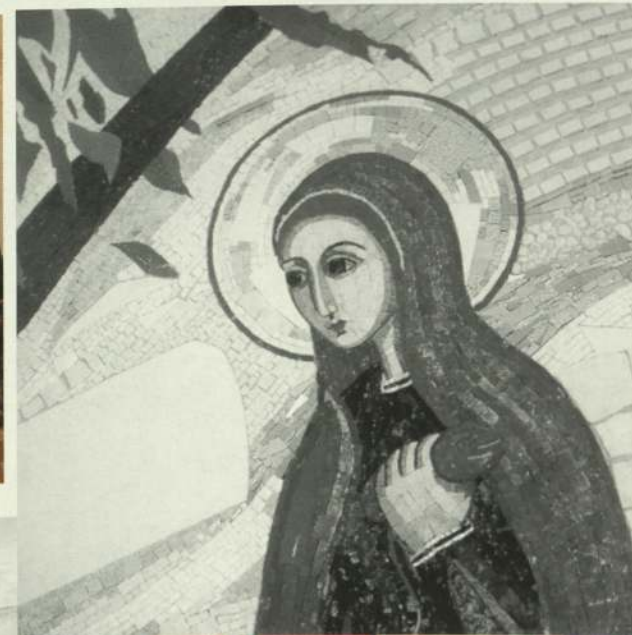
táhl dopis své sestry, v němž řekla její věta: „Oni nám ho zabili!!!“ Pak jen stručnými větami vylíčil, co ho tížilo: 22. srpna, na svátek P. Marie Královny, se loučil se svým synovcem Pavlem Švandou před jeho návratem na Moravu. Strávili spolu pár pěkných dní v Alpách, hodně hodin důvěrných rozhovorů o smyslu života, o víře, o Kristu, o mnoha problémech, s nimiž si Pavel nevěděl rady. Musel být hrdý na zásadovitého velmi inteligentního a režimem nezlomeného univerzitního studenta. Byl „nalezen na dně propasti Macocha“. Poloha nalezeného těla neodpovídala obvyklé poloze sebevraha. Míra poškození tělesných ostatků převyšovala možné následky pádu (důsledek mučení). Zemřelý byl naposled viděn 2. října 1981 asi v 10.45 hod. v Brně. Nalezen byl 10. října v Macoše. Podle soukromé informace ostatky ukazovaly stopy asi třídenního pobytu na dně propasti. Jeho pohyb do data smrti nebyl rekonstruován. A pak celá řada náramně podezřelých indicií. Nám všem bylo jasné, že se jedná o likvidaci hrdého odpůrce režimu a že je to špinavá práce komunistické StB.

Má první reakce byla: o tom se musí psát, to se musí dokumentovat! Litoval jsem, že jsem se s Pavlem Švandou nesetkal, protože jsem byl celý srpen na dovolené. Totéž bylo při jiné oběti estébácké zločinnosti, u ing. Přemysla Coufala, tajného kněze, možná i biskupa. Ten také navštívil Řím, mluvil s P. Čuprem o nádherných znameních v podzemí žijící církve „u nás doma“, že by to stačilo na knihu, a opět jsem se s ním nesetkal. Až pak jsem jen dostával zprávy o jeho „sebevraždě“ (23. 2. 1981) inscenované opět, tentokrát bratislavskou StB. I smrt Pavla Švandy estébáci uhráli za pomoci ustraše-

ných soudců a zdravotníků na „sebevraždu“ skokem do Macochy. V obou případech stačilo číst jen výčet svědectví, aby bylo jasno, kde hledat viníky těch vražd.

Krátce po svém příjezdu do Říma jsem byl kooptován do ediční rady Křesťanské akademie, v níž se rozhodovalo, který rukopis půjde do tisku. Nejkratší diskuse byly nad rukopisy Otce Špidlíka. Já je znal z natáčení a z kontrolního poslechu našeho vysílání, krajané v zahraničí, a tedy i členové ediční rady pak z „Nového života“, kde jeho šéfredaktor P. Ovečka otiskoval ty nejlepší. Stačí přelést očima úctyhodnou řadu titulů, aby vyvstával úchvatný myslitelský a duchovní obraz „Otce Špidlíka“. Však také (a to vím jen z tu a tam utroušených poznámek samého autora) jeho knihy byly a jsou překládány do různých jazyků. Například do řečtiny, a to pravoslavní jsou protirímsky naladěni a do makedonštiny. K vydání překladu v Iráku dal souhlas sám Saddám Hussajn. V Rumunsku a Bulharsku jeho knihy slouží jako učebnice na pravoslavných teologických fakultách. Moskevský patriarcha Alexij II. hovořil během soukromé audience s Otcem Špidlíkem celou hodinu o jeho díle „Ruská idea“. Bývalý italský prezident Cossiga mu napsal v poděkování za dar téže knihy: „Mám ji na nočním stolku a každý večer z ní čítávám aspoň čtvrt hodinku, než jdu spát.“

Při setkání s naším, nyní Tomášem kardinálem Špidlíkem jsem si v duchu říkal, že mu ten „kardinálský purpur náramně sluší“, že v té oslnivé červení kardinálského šatu není jen teoreticky vyjádřen symbol „*usque ad effusionem sanguinis*“, nýbrž že je tam vepsána krvavá oběť jeho synovce Pavla Švandy a ostatních krvavých i „bílých“ mučedníků církve 20. století v naší zemi. (Řím 11. 11. 2003)

KAPLE CENTRA ALETTI V OLOMOUCI

Pořízení mozaiky v kapli Centra Aletti bylo v letošním roce jedním z dalších kroků, jak učinit centrální místo modlitebního života obyvatel domu a jeho hostů důstojným a přitažlivým. I když se ještě nejedná o kompletní dokončení celého prostoru, přesto se budování definitivního zařízení tímto dílem posouvá za „polovinu“ toho, co chybí k dokončení. Připomeňme, že stávající kaple slouží již tři roky, když nahradila provizorní prostor ex-kaple v domě. Vznikla přebudováním bývalých kočároveň, které svým posazením na dvoře Centra Aletti do přímky tvořily architektonickou osu, v níž jsou dnes vedle sebe tři modlitební místnosti: kaple, zákristie a hovorňa. Kaple slouží i komunitě, je jakoby vloženým jádrem do dvou spojených budov.

Podkladem mozaiky je zeď na čelní straně presbytáře, která byla postavena podle projektu autora mozaiky P. Marka Rupnika SJ, teologa a umělce, působícího v Římě. Stěna se lomí na tři části v úhlu otevřeného oblouku. Práce na samotné mozaice začaly letos v únoru. Materiál, obsahující kameny a kaménky nerostů různého druhu, barevná skla a lepicí hmotu, byl dovezen z Itálie. Nato brzy přijel P. Rupnik a jeho spolupracovníci, čtyři členové Ateliéru římského Centra Aletti: Slovinci Józe a Jákob, Gruzínek Amirani a Italka sr. Manuela. Práce na mozaice trvala pět dnů. Barevné dílo rostlo před našima očima v denním pracovním nasazení od rána do pozdního večera. 14. února večer byly práce dokončeny. Po hrubém úklidu jsme se všichni shromáždili k poděkování a P. Rupnik svým výkladem představil výtvarný a náboženský obsah celého mozaikového obrazu. Dovolím si nyní uvést, co jsem z výkladu zachytil ve své paměti o jeho kompozici, ději a úloze barev, neboli, co mozaika nabízí k duchovnímu prospěchu věřícího pozorovatele.

Celá kompozice mozaikového obrazu je prosvětlena bílým světlem, které vychází jakoby ze zdroje za mozaikou. Plochu mozaiky tvoří tři stěny, spojené v jediný oblouk čela presbytáře. Dvě pravé stěny zdi tvoří otevřenou knihu. Na levé straně knihy je zobrazena Panna Maria, na pravé slovanští věrozvěsti sv. Cyril a Metoděj. Za nimi vpravo vedle knihy je naznačena budoucí věčnost nové země a nového nebe. Zleva, ve třetí části stěny, vychází z nebe anděl. V této „nebeské“ části je zabudován svatostánek.

Děj, který se odehrává na mozaice, zobrazuje dvě historické náboženské události: zvěstování Páně Panně Marii a misijní poslání slovanských věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje. Bohem poslaný archanděl Gabriel spěchá po zemi (je symbolizována kamením a blátem) v určeném čase dějin (symbolizováno andělovou rukou, která spočívá na záložce, kterou anděl otevřel

knihu života lidstva na určené stránce, v určeném čase) s poselstvím Troj-jediného Boha (symbolizováno trojlístkem v andělově pravé ruce) k Panně Marii. Maria, která má na mozaice centrální postavení, vychází andělu vstříc. Je plná připravenosti k naslouchání čistotou své duše (obdélník bílé plochy mezi ní a andělem), hříchem neposkvrněná (stojí nohama v rajských květinách). Hlavní osobou setkání anděla s Pannou Marií je Slovo. Panna Boží Slovo přijímá, aby mu dala tělo (symbolizováno červeným vřetenem v Mariině ruce, z něhož se odvíjí pramínek příze) a předala světu. Od Marie Matky Boží přijímají Slovo vedle stojící solunští bratři, aby je zvěstovali slovanským národům, počínajíc Moravou (pod nohama bratří je kamení a bláto Moravy, v rukou drží Písmo svaté otevřené na stránce s větou „Na počátku bylo Slovo“). Historie cyrilometodějské misie, započatá Zvěstováním Páně, pokračuje v dějinách slovanských národů (symbolizováno v zavřeně části knihy další stránkou, která je označena modrou záložkou, vyčnívající z ořízky knihy).

Barvy v mozaice pomáhají k živé plastičnosti obrazu a svou symbolickou úlohou k porozumění. Křesťané je tak používali již v 1. století. Mohou mít nekonečné bohatství významů. Nám k mozaikové četbě postačí čtyři základní, které vyjadřují tyto náboženské pojmy: červená označuje božství a mučednictví, barva modrá lidství nebo synovství Boží, barva bílá symbolizuje Ducha svatého a čistotu, barva zlatá svatost a plnost. Tak vyčteme v mozaice, že Panna Maria byla člověkem, neboť je oblečena do modrých šatů, zároveň je bytostí zbožštěnou, plnou milosti, neboť má na sobě plášť s barvou červenou.

Mozaikový děj není ovšem v kapli věcí hlavní. Svou barevnou krásou jen naznačuje, jaké bohatství se skrývá ve svatostánku, který je pokryt mozaikou barvy zlaté a modré.

P. Antonín Vedral SJ

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA:

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK SJ

- strana 9 Konzistoř (předávání odznaků kardinálské hodnosti)
Richard Čemus, Tomáš kardinál Špidlík, Josef Koláček
strana 10 Slavnostní konzistoř na Svatopetrském náměstí ve Vatikánu
strana 15 Blahopřání (Otec generál, Carlo Maria kardinál Martini, Josef kardinál Ratzinger, Miloslav kardinál Vlk)
strana 16 Audience u Svatého otce

BYL JSEM PŘED SOUDEM

František Mikulášek SJ

(Ze „Vzpomínek“, psaných za administratury v Praze-Podolí v roce 1980, vydaných v nakladatelství Řád roku 1992)

VÝROČÍ

K 10. výročí jeho úmrtí (10. prosince 1993)

15. března 1950 zatčen.

4. dubna odpoledne po návštěvě advokátů mě v Ruzyni zavedli do místnosti, abych zkontroloval, je-li tam moje řeholní oblečení. Přes židle tam byly přehozeny bílé kleriky premonstrátů a dominikánů, černé naše a redemptoristů, hnědé františkánů, mám dokonce dojem, že tam bylo i cosi červeného. Řekli mi: „Vyberte si, mělo by tu být i vaše oblečení.“ Řekl jsem, že asi ne, protože jsem byl zatčen v civilu. A přece jsem tam i svůj talár našel. Zřejmě jej dovezli od sv. Ignáce.

Následující ráno nám toto oblečení donesli a poručili, abychom se do něho oblékli. Prokurátor nás ještě přišel zkontrolovat. Byl však víceméně odkázán na nás. Mne se ptal, jestli je to všechno, jestli nemám tady – a ukazoval k cingulu – mít ještě „to, co se na tom báby modlej“ – mínil zřejmě růženec.

Potom nás naložili do autobusu a jeli jsme na Pankrác, k soudu.

Proložili nás mladými, svátečně oblečenými členy SNB a uvedli do soudní síně. Pak nám přečetli obžalobu. Byla u všech na kvalifikovanou velezradu a u všech mimo mne na špionáž. Po přečtení obžaloby nás vyvedli na chodbu a postupně volali jednotlivě k soudnímu výsledku.

Machalka, Tajovský, Šilhan a Kajpr byli přede mnou, takže jejich výslech jsem neslyšel. Pak volali mne. Přečetli mi znova obžalobu a předseda soudu se mě ptal, jestli jí rozumím. Řekl jsem, že nerozumím jednomu: Jsem obžalován z kvalifikované velezrady, čili, že jsem se s ostatními domluvil. Ale já že některé obžalované vidím po prvé v životě a o jejich existenci jsem vůbec nevěděl. Upokojili mě, že to nevadí, protože každý jsme poslouchali svých představených a ti že skutečně byli domluveni. Potom se probíraly jednotlivosti. Ke čtení pastýřského listu jsem se přiznal. K obvinění, že jsem v Dorostu štvál proti režimu, jsem řekl, že Dorost byl zastaven v roce 1948, ale ne s odůvodněním, že štve, nýbrž pro nedostatek papíru. Nejděle se mluvílo o tom, že jsem byl proti jednotě mládeže a ČSM. Popřel jsem to. Připomněl jsem marné domluvy s ČSM v roce 1945 a řekl jsem, že jsme nikomu nebránili, aby byl jeho členem. Zástupkyně ČSM ovšem tvrdila opak. Potom jsem měl ještě v obžalobě, že jsem byl proti znárodnění. Řekl jsem podle pravdy, že nechápu, jak se to do obžaloby dostalo. Protože jsem o tom nikdy ani nemluvil, ani nepsal a ani při vyšetřování o tom nebyla řeč. Hlavní prokurátor nato řekl, že to nevadí, ale že

kdyby se mě na to někdo byl zeptal, že bych proti znárodnění byl, protože církev je proti němu. Řekl jsem mu, že to není pravda, protože encyklika „Quadragesimo anno“ znárodnění připouští. On to popíral a předseda náš spor ukončil s tím, že na to zde není čas.

Teprv po tom všem měli závěrečnou řeč prokurátoři. Byla samozřejmě pro nás zdrcující. Hned na začátku se při ní ozval několikrát bouřlivý potlesk celého sálu, ale předsedovi se to nelíbilo. Rozhořčeně podobné projevy zakázal slovy, že zde není cirkus, nýbrž soudní síň. Po prokurátorech promluvili naši obhájci. Mnoho toho neřekli. Jen Tuřečková, obhájkyň Urbana a Mastyláka, se odvážila je opravdu hájit. Ostatní se spokojili poukazem na to, že vina nebyla prokázána, a úpěnlivě žadonili o to, aby se nepoužilo absolutního trestu.

Když nás pozdě večer odvedli do cel – bylo to na bývalé sekyrárně, v celách, kde za války naši lidé čekávali na popravu – nemohl jsem usnout. Měl jsem dojem, že nás čeká smrt. Utvrzovalo mě v tom i to, že bylo před Velkým pátkem. Chodil jsem tedy po cele a účtoval se životem. Nebylo to lehké. Neměl jsem chuť zemřít ani dojem, že můj život už stál za to. Ale řekl jsem si nakonec, že přijetí smrti může leccos napravit a doplnit. Tak jsem se nakonec, asi po dvou hodinách, uklidnil.

Dokonce jsem našel i svého Šimona Kyrenského nebo svou Veroniku. Najednou se otevřela malá dvířka ve dveřích, strážný mě zavolal k nim a šeptá: „Nemůžete spát? Nechcete si zakouřit?“ A podal a zapálil mně cigaretu, chvíli jsme spolu hovořili a potom jsem konečně ulehl a usnul.

Dostal jsem 9 roků. Po rozsudku jsme teprv byli úředně předáni pankrácké věznicí.

Byli jsme dáni na jednu celu na oddělení. A těšili jsme se takřka všeobecné pozornosti. I vedoucí oddělení se chlubil, že má „ty faráře“. Chodbaři nám také přáli. Ovšem strava tehdy na Pankráci nebyla nijak zvláště dobrá.

P. Mikulášek první zprava

Na Mírově nás uvítal velitel poznámkou, že se Mírov vrací svému původnímu určení. Dřív prý tam olomoucký biskup Zdík věznil odbojné kněžstvo, tak teď že tomu bude podobně. Ale jinak to tehdy nebylo na Mírově nejhorší. Jenže my jsme se tam ani neohřáli. Mohli jsme napsat domů – ale příbuzným, ne členům řádu – že za námi mohou přijet na návštěvu, ale dřív než to mohli udělat, jsme byli pryč.

CHARTA APOŠTOLÁTU MODLITBY

Dopis generálního představeného jezuitů P. Petera-Hanse Kolvenbacha SJ Tovaryšstvu o Apoštolátu modlitby. Uvádíme plné znění.

APOŠTOLÁT

Cesta k posvěcení křesťanů třetího tisíciletí

„Modlit se neznámá vytrhnout se ze skutečnosti a z problémů, které jsou její součástí. Právě naopak! Rozhodujeme se, že se postavíme realitě tvář v tvář, avšak nikoli vlastní silou, ale silou pravdy a lásky, které přicházejí shůry z pramene, kterým je sám Bůh.“

Věřící lid, který se setkává s celou proradností zla, se může spolehnout na Boha, který chce jen a jen dobro. Může se k Bohu modlit za odvahu čelit i těm největším nesnázím, s vědomím osobní zodpovědnosti, která se nikdy neskloní před beznadějí nebo nenadálými událostmi.“ (Jan Pavel II. 2. 1. 2002 v Assisi)

Apoštolát modlitby, povzbuzený těmi slovy Svatého otce, je s novou horlivostí připraven poskytovat službu, již byl pověřen. Má pomoci křesťanstvu, aby spojilo své modlitby i celý svůj život v úsilí o naplnění poslání celé církve. Proto obrací naši pozornost na všeobecné a misijní úmysly Svatého otce, které on sám stanoví na každý měsíc v roce.

Každodenní sebeodevzdání

Aby se naše modlitba a život sjednotily s úsilím a posláním církve celého světa, navrhuje Apoštolát modlitby, abychom začínali každý den úkonem sebeodevzdání. Odevzdáváme své radosti, utrpení,

úspěchy i zklamání za záchranu světa. Tuto nabídku činíme ve spojení s Ježíšem Kristem, podnětí Duchem svatým. Tím, že ji vyslovujeme, chceme následovat příklad Ježíše Krista.

Způsob denního sebedarování, ve spojení s Nejsvětější Trojicí, by mohl znít takto:

*Nebeský Otče,
kladu před tebe celý dnešní den.
Přináším ti v něm své modlitby,
práce, radosti i utrpení ve spojení
s Ježíšem Kristem, který ve mši
svaté neustále zpřítomňuje oběť
sebe samého za záchranu světa.
Duch svatý, který jej vedl, kéž je
i mým průvodcem a vyzbrojí mě
silou pro svědectví o tvé lásce.
To vše přináším jako svou
nepatrnou oběť, spolu s Pannou
Marií, Matkou našeho Pána
a Matkou církve,
zvláště na úmysly, které nám
předkládá Svatý otec a naši
biskupové pro tento měsíc...*

Nové pojetí života

Zkušenost ukazuje, že tento akt sebeodevzdání, velmi prostý a současně hluboký, dokáže měnit život. Bylo by nemyslitelné obětování všeho, co jsme a co konáme, a přitom mysleli a jednali v rozporu s tímto vznešeným úmyslem. Pokud je denní úmysl chápán vážně, pročištěje naše srdce, naše smýšlení a názory a pomáhá nám milovat Boha a sloužit mu ve všem. Tou první osobou, která se má změnit, je každý sám.

Náš život se zaostřuje

Náš život nespočívá pouze v tom, že trávíme čas, že procházíme určitými úseky svého života. Náš život má svůj určitý plán. Máme přispívat k vytváření Božího království svými konkrétními skutky. Denní sebedarování nám pomáhá, abychom nacházeli Boha ve všech osobách, abychom mu sloužili, dotýkali se ho a milovali jej ve všech věcech a ve všech událostech svého života.

Apoštolát modlitby má dokázat, že si jeho účastníci budou vědomí posvěcující a apoštolské hodnoty své denní práce, že ji budou vnímat jako spolupráci na díle Boha Stvořitele a Vykupitele. Také svá utrpení budou chápat jako pozvání, aby na svém těle doplnili, co ještě zbývá do utrpení Kristových (srv. Kol 1,24).

Naše modlitba se stává celosvětovou

Spolupracujeme s Kristem nejen svou činností. On sám nás pozval, abychom prosili Pána žně, aby poslal dělníky na svou žně (Mt 9,37).

Apoštolát modlitby od svých začátků vyzýval věřící k přímluvné modlitbě za záležitosti celé církve, se zvláštním zaměřením pro potřeby misí. Tímto způsobem vytvořil hluboké propojení modlitby mezi miliony věřících. V budoucnosti se neočekává nic menšího.

Svatý otec přikládá Apoštolátu modlitby takovou sílu, že sám stanoví pro každý měsíc všeobecný a misijní úmysl. Apoštolát je přijímán s láskou a šíří je po celém světě.

Vše silou Ducha svatého, sídlícího v našich srdcích

Papež Pavel VI. navrhl ve svém dopise, v němž schvaloval pokoncilní stanovy Apoštolátu, aby se věnovalo více pozornosti Duchu svatému, který sídlí v církvi a v srdcích věřících jako v chrámě (srov. 1Kor 3,16 a 6,19), modlí se v nich a potvrzuje přijetí za děti (srov. Řím 8,15-16). Proto je vzývání Ducha svatého nedílnou součástí denní obětovací modlitby milionů lidí, které činí šťastnými vědomí, že proměna, kterou způsobuje jejich obět v nich samých, je dílem Ducha svatého.

Se srdcem podobným srdci Ježíšovu

„Učiň mé srdce podle srdce svého!“ Tato prostá modlitba vyjadřuje vroucí přání, které Pán rozněcuje v našich srdcích: abychom byli schopni milovat Boha i bližní, jako on je miloval a stále miluje.

Aby se to stalo skutkem, musíme naslouchat jeho slovům a uvažovat o jeho činech, jak psal Svätý otec při příležitosti

tosti 150. výročí Apoštolátu modlitby: „Čím více necháme prostoupit svou modlitbu Božím slovem, tím vroucněji nás promění smýšlení Ježíšova srdce“.

Ucta k Srdci Ježíšovu nemá jiný cíl, než učinit nás podobnými jemu, abychom důvěřovali Otcí a byli vnímaví pro druhé tak jako sám Ježíš Kristus. To je vnitřní rozpoležení, o které usiluje Duch svätý v nás.

Ježíš Kristus v Eucharistii nás živí a ztvárňuje

Jednota s Ježíšem Kristem se musí utvářet a silnit svátostným životem. „Já jsem vinný kmen a vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese mnoho ovoce, neboť oddělení ode mne nemůžete činit nic.“ (J 15,5).

Je to sám vzkríšený Ježíš Kristus, kdo se nám daruje v Eucharistii jako pokrm a nápoj, abychom byli s ním jedno, a tím nám dává možnost jej představit světu. Slova Jana Pavla II. znějí takto: „Musíte s nejvyšším úsilím ztvárňovat věřící mocí Eucharistie. Ta jim dodá sílu, aby se chopili všech možností svého života k službě ostatním, jako obětované tělo Kristovo a jeho prolitá krev.“ (Srov. Lk 22,19 a n.) (Jan Pavel II., 1985)

Smiřujeme se ve svátosti smíření Obnovujeme přátelství

Svatý otec připomíná jubilejní rok, který se vyznačoval rostoucí účastí na svátosti smíření. Vybízí církev k pozornosti

vzhledem k této pastorační službě. Apoštolát chce být poslušen této výzvy, poněvadž tato svátost vede k poznání Krista jako toho, v němž nám Bůh ukazuje soucitné srdce a plně s námi obnovuje své přátelství (NMI 37).

Následování podle příkladu Panny Marie

Jako Panna Maria, která se darovala plně a velkomyslně osobě svého Syna a oddala jeho poslání, také my se dáváme svou každodenní obětí k dispozici Ježíši Kristu, aby přišlo jeho Království.

Stručně a jednoduše

Apoštolát modlitby

zve na cestu posvěcení každodenním sebeobětováním, které proměňuje náš život, a přijímá nás do světového svazku modlitby
mocí Ducha svatého, který přebývá v našich srdcích a vyvolává v nás touhu po takovém smýšlení, jaké bylo v srdci Kristově,
abychom vyživování a ztvárňování Eucharistií a spřátelení s ním svátostí smíření byli schopni dát se úplně a celým srdcem k dispozici jemu a jeho církvi ve stopách Panny Marie
pro příchod jeho Království.

Peter - Hans Holzbach

V Římě 8. června 2003 o Slavnosti Soslání Ducha svatého

Prosinec

Úmysl všeobecný

Aby věřící všech náboženských vyznání spolupracovali na zmírnění lidského utrpení naší doby.

Světová náboženství, i když se od sebe liší, zdůrazňují duchovní rozměr člověka, stvořeného Bohem jako tělo a duše. Spolupráce mezi náboženstvími je nutná, aby obdivuhodný pokrok vědy, zvláště lékařství, tuto skutečnost nepřehlížel a nesoustředoval se pouze na využívání příjemných stránek života a aby se lidská důstojnost nesnižovala až na živočišnou úroveň.

Modlíme se, aby věřící všech náboženství, vědomi si i duchovního rozměru člověka, těsně spolupracovali na zmírnění lidského utrpení, které přes všechny pokroky vytěsňují ze života nelze. Modlitbou je možné pohnout věcmi více, než si kdo dovede představit. Věřící se mohou spolehnout na Boží pomoc, protože Bůh vždy a za všech okolností chce jen dobro.

Úmysl misijní

Aby v zemích totalitních režimů byla církvi darována plná svoboda k uskutečňování jejího vlastního duchovního poslání.

Společenství věřících budou vždy považovat za svůj úkol veřejně hlásat, že žádná vláda, politický program nebo ideologie nemají právo hodnotit lidskou bytost jen podle výkonu či pracovního využití. Vždy zůstane povinností věřících, aby každému v každé situaci připomínali, že člověk vlastní nezcizitelné tajemství své osobnosti, stvořené k obrazu Božím a schopné

lásky v duchu Ježíše Krista. Katolická církev považuje za svou svatou povinnost bránit důstojnost, práva a duchovní rozměr lidské osoby. Tragická zkušenost věřících Indonésie nebo diskriminace, kterou musejí snášet věřící křesťané i ne-křesťané v zemích pod marxistickou nebo islámskou vládou, nás vyzývají k ostrážitě bdělosti a vpravdě bratrské solidaritě.

Úmysl národní

Za plenární sněm, aby přispěl k uvědomění církve jako svátosti spásy a společenství Božího lidu, které se uskutečňuje ve farnosti.

V apoštolském vyznání víry prohlašujeme, že věříme „ve svatou církev obecnou“. Náš katechismus označuje církev jako „shromáždění těch, které Boží slovo svolává, aby utvořili Boží lid, a kteří se, živeni Kristovým Tělem, sami stávají Kristovým Tělem. Tím se stává církev v tomto světě svátostí spásy, znamením a nástrojem společenství Boha a lidí“. S tím je v příkrém rozporu chápání

církve v naší nábožensky vlažné až nepřátelské společnosti, která ji vidí zcela jinak, často jako spolek mezi jinými spolky, a farnosti považuje za více nebo méně dobře zavedené podniky.

Jsou-li svátosti „účinná znamení milosti, ustanovená Kristem“, pak každá farnost by se měla stát světlem, které plane milostí Boží. Modlíme se, aby k tomu přispěly výsledky jednání plenárního sněmu.

Leden 2004

Úmysl všeobecný

Aby všichni lidé, muži i ženy, hluboce procítili, že patří do jedné Boží rodiny, a skoncovali s válkami, nespravedlností a diskriminací mezi sebou.

Žijeme ve skličující skutečnosti zločinu, mezinárodního terorismu, válek a vši možné nespravedlnosti. Denně se o tom dovidáme ve sdělovacích prostředcích. Máme si být vědomi, že mír je dílem spravedlnosti a laskavé spolunažívání je plodem vzájemného chápání. Bůh nás zve, abychom v sobě viděli bratry, jeho vlastní děti. Abychom chápali, že lidé

dosahují své nejvyšší hodnoty až tehdy, když objeví, že patří do jediné rodiny lidstva a začnou podporovat ostatní v růstu jejich lidských hodnot.

Křesťané nějak zapoměli, že „žádný nesmí dbát jenom o to, co prospívá jemu, nýbrž i o to, co prospívá druhému“ (1Kor 10,24). Všem nám byl svěřen úkol měnit svět nastolením civilizace lásky.

Úmysl misijní

Aby místní církve v misích dokázaly vychovat obětavé spolupracovníky v pastorační práci.

Výchova a celé ztvárnění křesťanského životního stylu má zásadní důležitost v církvi kdekoli na světě. Lidé, kteří nikdy neměli příležitost setkání s pravdami víry a nepřijali je za své, nemohou jako křesťané žít. Příprava pro misijní práci má své vlastní místo. Zahrnuje zvláště výcvik laiků, aby dokázali vnášet křesťanské prvky do občanského uspořádání v politice, kultuře, ekonomice a v sociální oblasti. Z toho důvodu mají schopní křesťanští laici vstupovat do veřejného

života a poctivým vykonáváním povinností napomáhat společnému dobru a připravovat cestu evangeliumu.

Svatý otec zvláště myslí na církve v Africe, kde vzdělání ve víře často zůstává stát na základním stupni, a různé sekty pak toho šikovně využívají. Prohlubování víry je naléhavou záležitostí, protože překotný vývoj společnosti nese s sebou materialistická pokušení všeho druhu a určité zesvětštění, ovlivňované sdělovacími prostředky (Jan Pavel II., Církev v Africe, 1995).

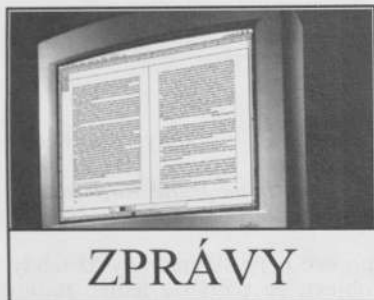
Úmysl národní

Za dobrou přípravu dalšího zasedání plenárního sněmu a jeho přínos pro život církve v naší vlasti.

V jednom ohlase na prvé zasedání sněmu se uvádí, že „účastníci sněmu byli přesvědčeni, že vytvořili společenství v Duchu svatém i myšlenkovou laboratoř“ (Perspektivy 10, PhDr. V. Babička). Celá anketa nesla nadpis, že zkoušky věrohodnosti nás teprve čekají. Ať tedy laboratoř pracuje, vždyť Duch svatý sám je nejvyšší

aktivitou. Je dobře, že nám též redakce slibuje i další probírání témat sněmu. Jinak se o něm řadový věřící moc nedoví a sdělovací prostředky mají jiné zájmy.

Modlitba za aktivní přínos sněmu je vážnou výzvou pro Apoštolát modlitby. Vždyť život věřících má a musí mít nutný dopad na celou naši společnost.

ZPRÁVY

Podkarpatská Rus

■ Od roku 1999 jezdí na začátku září skupina našich pomáhat na Podkarpatskou Rus. Letos nás bylo osm: tři jezuité a pět dobrovolníků z různých částí Moravy a Čech. Místo určení jako tradičně Ust'-Čorna ve východní části „Zakarpatskoj oblasti“. Odborné práce v tomto roce bylo méně než v minulých letech. Místo zednických prací jsme letos měli více co do činění se dřevem. Řeholním sestřím v Ust'-Čorné jsme postavili nejdříve kůlnu na dřevo, kterou jsme posléze zaplnili až po střechu. Jiná skupina pomáhala se závažnými pracemi před vysvěcením kostela v obci Dubovo. Ve čtvrtek 11. září v den Umučení Jana Křtitele (podle východního kalendáře) byla slavnostní mše. Jiná skupina pomáhala v obci Lopuchov, kde měl být v listopadu vysvěcen místní kostel.

Kromě práce zbyl čas ještě na turistiku (tradičně se šlo po pahorcích směrem na Koločavu) a dokonce na sportovní zápasy ve volejbalu a fotbale. Původně jsme měli hrát volejbal proti místní mládeži, ale řeckokatolický kněz proti nám postavil takové mužstvo, proti kterému jsme neuhráli ani set a nedali ani jedinou branku. Po utkání s námi ukrajinské sebevědomí narostlo do takové výše, že by si přáli, aby tam příště přijel alespoň někdo z Baníku nebo z 1. FC Brno.

(Petr Štolle)

Maďarsko

■ Evropští jezuité v maďarském Dobogokoe.

Ve dnech 24.–28. srpna 2003 jsem se zúčastnil jezuitského kongresu, zabývajícího se současnou podobou jednotící se Evropy. Tento kongres organizovali jezuité z OCIFE (Office catholique d'information et d'initiative pour l'Europe) působící ve čtyřech evropských městech – Bruselu, Štrasburku, Varšavě a Budapešti. Jejich činnost je svázána s procesem sjednocení v Evropě, s jeho hospodářskými, politickými a především náboženskými dopady. Nejde jim samozřejmě o náboženskou unifikaci, spíše se snaží připomínat, že Evropa má křesťanskou tradici a vedle křesťanství jsou v Evropě rovněž patrné vlivy židovství či islámu. OCIFE není žádné lobby mezi bruselskými či jinými politiky, ale spíše poukazuje např. prostřednictvím seminářů či publikací, co je základem Evropy. Není to společný trh či společná bezpečnost, nýbrž hlavně křesťanství, které vždy bylo viděno jako něco Evropě vlastní.

Letošní příspěvky na kongresu byly určitou analýzou nacionalismu, situace národnostní menšin, popř. totalitního dědictví zemí střední a východní Evropy. Pro mne byl takovým zajímavým příspěvkem referát P. Stanisława Opiely, který mluvil o situaci v Rusku. Osm let v této zemi působil, ale protože se stal nepohodlným pro určité kruhy, nebylo mu prodlouženo vízum. Analyzoval nacionalismus u kněží v pravoslavné církvi a jako možný zdroj uváděl nacionalisticky chápané slovanofilství, které dnes prožívá určitou renesanci. P. Edouard Herr z Bruselu ukázal na vývoj v západní Evropě od pádu Římské říše do první světové války. Vyzdvihl roli Karla Velikého, který by mohl být viděn jako člověk a velikan jednotné Evropy. P. Pierre de Charentenay podotkl, že EU je politickým paradoxem. Tímto paradoxem

myslil postnacionální politiku, tedy federalismus s ohledem na národní aspekty.

Zajímavým bodem programu bylo půldenní setkání všech účastníků s romskými obyvateli ve vsi Borsosberény, která se nachází asi deset kilometrů od slovenské hranice. Místní romské děti předvedly něco ze svých tanců, ženy pro nás uvařily pravý maďarský guláš. Bylo rovněž dost času si popovídat (samozřejmě díky překladateli). Romské rodiny si později rozdělily jezuitu do několika skupinek a ukázaly nám domy, ve kterých žijí.

Měli jsme rovněž možnost poznat Budapešť. Místní jezuité pro nás připravili okružní jízdu, během které jsme mohli obdivovat budapešťský Parlament, památník sv. Gellérta, baziliku sv. Štěpána, Náměstí Hrdinů či zámek Vajdahunyad.

(Marek Janás)

Český Těšín

■ Hlavní oslava svatých mučedníků košických, z nichž jedním je náš rodák Mikuláš Grodecký, se konala letos 7. září na polské straně. V ranních hodinách vyšlo procesí s ostatky svěťce z naší „moravské“ strany přes hranici na stranu polskou – v procesí kráčel také ostravský biskup mons. Lobkowicz. Za hranicí čekalo už polské procesí se dvěma biskupy (maďarským a polským). Převzali ostatky a nesli je společně do chrámu, kde byla slavnostní bohoslužba pro všechny.

(Antonín Holas SJ)

Polsko

■ Meziprovinční a nadprovinční sblížení a spolupráce jezuitů byly hlavním tématem setkání Konference evropských provinciálů. Došlo k němu v polské Čenstochově ve dnech 23.–29. října. Největší a nejdůležitější otázkou bylo snížení počtu formačních center pro základní filozofické a teologické studium. Přípravná komise vypracovala dva konkrétní návrhy, jejichž základem byly současný početní stav

scholastiků a prognóza do budoucna, geografické rozložení, jazyk, finanční otázky apod., ale ani jeden nebyl v hlasování přijat. Otázka byla svěřena komisi a Otcí generálovi, který byl setkání přítomen. Své závěry komise podá na příštím setkání evropských provinciálů v říjnu 2004 v Neapoli. Otec generál referoval o zářijové konferenci prokurátorů v Loyole. Dále se jednalo o jezuitských „euroskupinách“, o sociálním apoštolátu v naší východoevropské asistenci. P. Wolfgang Felber z Bruselu podal přehled jezuitských pastoračních aktivit při centrech Evropské unie – jako kaple Vzkříšení, škola (hledají se pro ni také čeští učitelé) – a P. John Dardis o činnosti Jezuitského centra pro uprchlíky.

Olomouc

■ Akademickou obec jsem se učil vnímat ve dvou rovinách: první rovina – *co jsme*, druhá rovina – *co nám bylo dáno*. Chceme-li pochopit, co jsme, musíme nejdříve objevit, jak nesmírné bohatství nám bylo svěřeno. Celek (který určuje ostatní části) se začne otevírat, pokud se neuzavíráme inspirací. Vědecká práce je založena na kritizovatelnosti, ta však je pouze prostředkem ověření, zda inspirace není falešná. Stále hlouběji jsem přesvědčen, že univerzita má jediné opodstatnění své existence: je místem, kde ani nutný požadavek kritizovatelnosti neuhásí zdroje inspirace.

Novému vedení CMTF UP bych rád popřál jediné, co zahrnuje všechna ostatní přání: Tvořivá práce je pro člověka důležitá. Znamená, že něco z nás samotných, z našeho života, přechází do díla, které tvoříme. Unést tuto tíhu můžeme jen tehdy, když si i s pohledem nazpět vyprosíme pro všechny naše radosti i trápení požehnání. Proto vám přeji ze srdce požehnané dny k práci pro naši Alma Mater.

Z projevu P. Pavla Ambrose na závěr jeho šestiletého období děkana CMTF olomoucké Palackého univerzity, 13. října 2003